

bylo jednomyslně usneseno změnití spolkové stanovy. Změna týká se hlavně účelu spolkové činnosti, kde do popředí staví se z á j e m o s t a v o v s k é p r á v n í c k é p o ž a d a v k y. Po valné hromadě byla uspořádána členská schůze, na níž za hojně účasti tajemník Svazu průmyslníků dr. Miroslav Hlávka proslovil přednášku na téma: »N á š s t á t n í r o z p o č e t v p e r s p e k t i v ě b u d o u c n o s t i«.

Přednášející zmínil se nejprve o tom, že státní rozpočet měl by býti jen měřítkem pro státní výdaje, že však ve skutečnosti je politickým projevem stanoviska stran k vládě a neposkytuje tedy přesného obrazu. Potom číslicemi vyznačil vývoj státních příjmů a výdajů za poslední léta a to jak v rozpočtu, tak i podle uzávěrek a počal probírat vývojové vyhlídky jednotlivých položek státního rozpočtu. U příjmů nelze očekávat podle dosavadního vývoje zvýšení výtěžků ze státních podniků ani z cel a proto zbývá jediné ta možnost, aby byl zvýšen daňový základ u daní nejvýnosnějších.

Přednášející rozebral pak obsírněji správnost posudků, jimiž je náš stát označen buď za zemědělský nebo průmyslový. Podle statistiky je zaměstnáno u nás v zemědělství i s rodinnými příslušníky asi 40% obyvatelstva, v průmyslu pak 34%; toto měřítko však nelze považovati za správné, neboť rozhodným je finanční hledisko, totiž kolik která skupina platí daní. A tu podle výsledku za rok 1929 je zřejmo, že z daně důchodové připadá na zemědělství 17.07%, na průmysl 66.16%; s připočtením ostatních přímých daní k příslušné skupině pak zemědělství platí 19.2%, průmysl 66% všech přímých daní. Nelze ani přehlédnouti, jak velký vliv má příznivý vývoj průmyslu na stav platební bilance. Podle výsledků pozorování klesá vývoz našich tovarů a pokles je největší ve styku s těmi státy, u nichž se nejvíce projevuje zemědělský charakter země. Vinu na tom má naše vnitřní politika, v níž — ostatně podobně jako v okolních státech — uplatňuje se vliv zemědělský ve zvyšování zemědělských cel. Tímto způsobem nelze účinně podporovati naše zemědělství ani zmenšiti jeho nesoběstačnost; východisko nutno hledati jinde: zrušiti nepřímou ochranu zemědělství cly (ovšem nikoliv úplně) a zavésti přímou podporu samotného zemědělství ve formě poskytování premií za odvedené větší množství plodin nad dosavadní výnos.

Pokud jde o výdaje, má rozpočet býti výrazem toho, co si stát může dovoliti. Nestačí však již zůstat na dosavadních výdajích. Vyhlídky nejsou příliš vábné. Ekonomisace ve státní správě se nijak neprojevuje, platy na dluhy stoupají příjem klesá. Do očí bije hlavně nepřiměřeně vysoký výdaj na ústřední správu, který jen ve Švýcarsku s jeho složitou správou je větší, dále na zahraniční službu, který je percentuelně větší jen u Itálie a Švýcarska, a hlavně ta okolnost, že na osobní výdaje připadá 44% všech výdajů, kdežto v jiných státech dosahuje tato položka nejvýše 22%. Poněvadž ve věcných výdajích nelze očekávat podstatného snížení (hlavně také z politických důvodů) nutno sáhnouti na výdaje osobní právě tak, jak by to udělal soukromý podnikatel. Přednášející projevuje mínění, že většina Čechů a Slováků dovedla by zde přinést obět, kdyby jim bylo vyloženo, že stát toho nezbytně potřebuje.

Schůze byla dokončena doslovem pana předsedy ministra dra Slávika, který vybídl k debatě na dalších klubovních schůzích o tomto tématě a nastínil možnost také odlišného pojímání celé věci.

Dr. Jindřich.

Z Masarykovy sociologické společnosti. Dne 24. II. 1932 pořádal Akademický odbor přednášku dra O. Machotky: O d n e š n í m m a n ž e l s t v í a s p o l e č n o s t i. Přednášející zmínil se o důležitých strukturálních znacích dnešního manželství, ukázal na jejich vývoj a na poměr k vývoji společnosti. V dnešním manželství převažuje stále více osobnostní poměr obou manželů proti dřívějšímu manželství, které jako základ rodiny bylo vybaveno velmi četnými funkcemi sociálními.

Redaktor Th. Pistorius přednášel o r o z d í l n o s t e c h ž i v o t n í ú r o v n ě a j e j i c h p ř í č i n á c h. Životní úroveň je takřka pro každého v představě i v životní praxi různá. Příčiny rozdílných úrovní

životních nezáviselí jen na vnějších překážkách, nýbrž do značné míry na uvědomělosti a pokrokovosti jednotlivců a tříd. K základním podmínkám zlepšování životní úrovně patří vnitřní schopnost jednotlivce hledat stále nové životní hodnoty a směřovati k jejich dosažení. Překážkou pokroku je nedostatek ideí a představ a malá víra v dosažitelnost jejich.

Francouzský odborný spisovatel Henri Dubreuil přednášel o r a c i o n a l i s a c i a n e z a m ě s t n a n o s t i. Řečník uvedl, že o příčinách krise nemohou dáti ani národohospodáři dosud jasné odpovědi. Při problému nezaměstnanosti bývají mylně zaměňovány dvě její příčiny: rozvoj strokové výroby a hospodářský rozvrat poválečný. Je proto nutno čeliti proti těmto příčinám zkrácením pracovní doby, organizováním výroby a distribuce. Tyto otázky nelze řešiti jen v rámci jednotlivých států, nýbrž je třeba upravit mezinárodní hospodářské vztahy na racionální bási.

Dr. Jindřich.

Ze Sociálního ústavu Československé republiky. Dne 18. února 1932 přednášel dr. Emil Hácha O z a m ě s t n a n e c k ý c h z á v o d n í c h i n s t i t u c í c h podle československého práva. Svoji přednášku rozdělil na tři části. V první části snažil se určit místo instituce závodních zastupitelstev ve vývoji pracovního práva. Zjistil trojí hlavní směr tohoto vývoje právního, jenž směřuje k tomu, aby byla zmírněna veliká nerovnost mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, kterou podporovala t. zv. svobodná smlouva o práci, spočívající na liberalistické představě o rovnosti obou kompaciscentů. První etapu vývojovou spatřuje řečník v sociálně-politickém zákonodárství ochranném, druhou etapu ve státním uznání kolektivní smlouvy a třetí v zákonodárství o závodních zastupitelstvech. Toto zákonodárství dalo faktickému zájmovému společenství závodního zaměstnanectva právní organizaci, vytvořivší orgán, který má jednak uplatňovati ochranu zájmů závodních zaměstnanců, jednak má býti nositelem práva spolupůsobení na úpravě a správě vnitřních záležitostí závodních. Ve druhé části přednášky uvedl řečník některé problémy právní theorie, které nové pracovní právo vyvolalo. Zabýval se právní povahou kolektivní smlouvy, pak povahou t. zv. závodního ujednání a právní povahou závodního zastupitelstva. V poslední části své přednášky dotkl se řečník kriticky některých zvláště důležitých nedostatků naší zákonné úpravy.

Dne 17. března 1932 přednášel francouzský odborný spisovatel Henri Dubreuil o v z t a z í c h m e z i z a m ě s t n a v a t e l e m a z a m ě s t n a n c i. Řečník podal výklad o vztahu člověka k průmyslu a k práci. Právě, že v nynější době je rozšířena četná literatura o životě v průmyslu. Tato literatura ukazuje, že velká většina autorů nemá přesné představy ani o práci v dřívějších dobách, ani o práci nynější. Je chybné předpokládati, že dělníci v dřívějších dobách měli intelektuální výhody, jichž postrádají dělníci nynější doby. Dříve byla výrobní činnost velmi malá a byla prováděna jen nepatrnou částí obyvatelů. Průmysl a jeho zaměstnanci jsou novými složkami ve společnosti. Tyto nové složky vznikly značným pokrokem v technické činnosti a pouze tento technický pokrok upoutal až do nynější doby pozornost organizátorů průmyslu. Po stránce technické byla výroba stále zdokonalována, při tom však nemohl býti zachován dřívější přímý vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Tím vznikla roztržka, která je dnes základem všech průmyslových konfliktů. Není správným tvrzení, že nynější dělník trpí proto, že byla zavedena stroková výroba. Bylo by vhodnější, kdyby byla zkoumána průmyslová organizace, aby mohly býti znovu upraveny vzájemné lidské vztahy. Je třeba provéstí analýsu průmyslových funkcí. Podle toho, jak bude zdokonalena organizace práce, budou moci všichni spolupracovníci uplatňovati tvůrčí iniciativu shodnou s důležitostí funkce, kterou budou zastávati podle svých schopností.

Dr. Jindřich.

Redakční rada pražská konala schůzi dne 13. dubna 1932 v místnostech »Všehrdu« za předsednictví doc. Dra Klimenta. Zúčastnili se jí kolegové: Dr. Novák, Dr. Edelstein, Dr. Jindřich, Dr. Lepař, Dr. Pošváb, Dr. Štafl, Dr. Reichert, Dr. Kučera, Dr. Müller, Dr. Kubeš a JUC.